

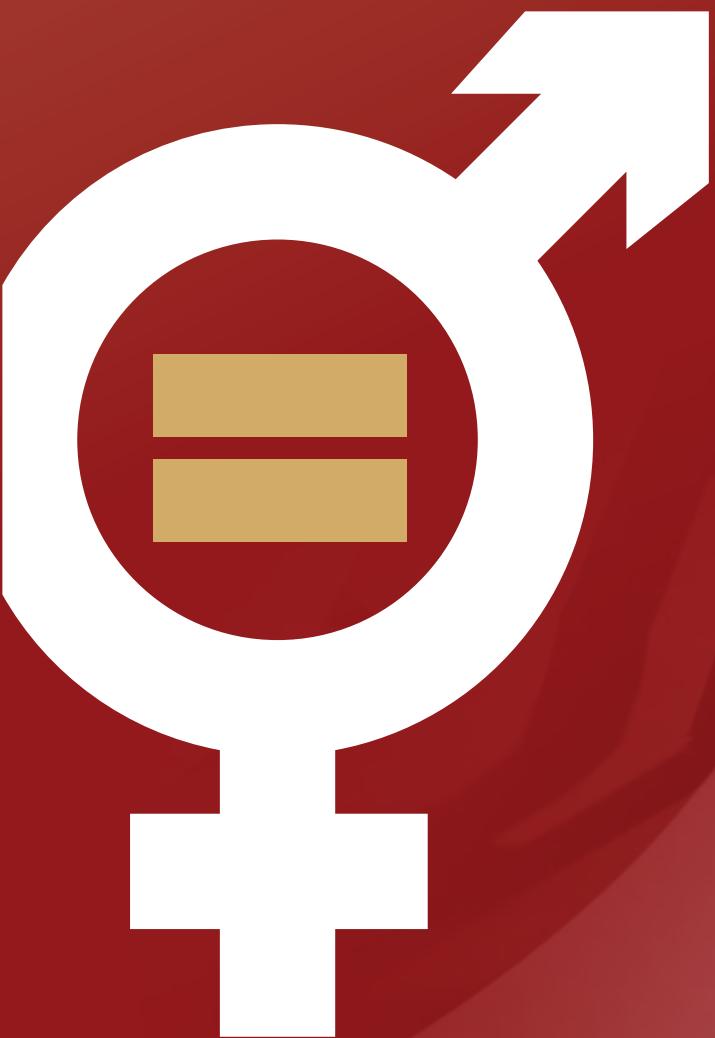

Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government

ZYRA E KRYEMINISTRIT / OFFICE OF THE PRIME MINISTER / URED PREMIJERA
AGJENCIA PËR BARAZI GJINORE / AGENCJA ZA RAVNOPRAVNOST POLOVA / AGENCY OF GENDER EQUALITY

BULETINI INFORMATIV INFORMATIVNI BILTEN INFORMATION NEWSLETTER

#2012

Prishtinë, 2012

Buletini Informativ #2

Koha për Buxhet me Perspektivë Gjinore

Edona Hajrullahu,
Kryeshefe Ekzekutive

Kur qeveritë planifikojnë buxhetin, ai i dedikohet popullsisë si tersi, duke u shpërndarë në masë më të madhe, varësisht nëpër sektorë

Edona Hajrullahu, gjatë Konferencës "Buxhetimi Gjinor"

që konsiderohen më të rëndësishme për shtetin, apo ku sfidat janë më te mëdha. Dhe një nga sfidat, sidomos në vendet në tranzicion, është edhe qasja e shtetit ndaj barazisë gjinore.

Në shumë shtete, ku perspektiva gjinore është e integruar ne politikat publike, tashmë ekziston "buxhetim gjinor", një praktikë që në demokracitë e avancuara dhe me traditë institucionale ka vite që aplikohet. E kjo praktike e buxhetimit,

shpresojmë qe se shpejti do te aplikohet edhe ne shtetin tone.

Si koncept qe shpesh here interpretohet ne mënyrë jo adekuate, Buxhetimi gjinor nënkupton një planifikim dhe programim te buxhetit shtetëror ne një mënyrë qe identifikon, dhe reflekton njëkohësisht, intervenimet e nevojshme për të trajtuar ne mënyrë sa me efikase, boshllëqet gjinore ne sektorin e politikave publike. Republika e Kosovës, përmes Agjencisë për Barazi Gjinore dhe mekanizmave te tjera, ka filluar qe viteve të fundit të punojë shumë intensivisht në instalimin e politikave dhe programeve qe promovojnë barazinë gjinore, ne mënyrë që ky parim dhe e drejte thelbësore, të shndërrohet në kulturë shoqërore. Përveç Ligjit për Barazi Gjinore, dhe Ligjit për Mbrojtje nga Dhuna ne Familje, janë miratuar një serë aktesh nënligjore për fuqizimin e pozitës se gruas ne shoqërinë tone, si dhe janë realizuar shumë

fushata ndërgjegjesuese. Gjithsesi, tanë kemi ardhur në një fazë që duhet të mendojmë edhe më lartë, duke e përfshirë "buxhetimin gjinor" në kuadër të kornizës sonë ligjore për këtë fushë. Agjencia për Barazi Gjinore tashmë ka marrë iniciativën, duke diskutuar me të gjitha palët e interesit, që në kuadër të Ligjit për Barazi Gjinore, që veçë është duke u amendamentuar, të përfshihet edhe nen i përmes të cilit institucionet qendrore dhe lokale gjatë planifikimit dhe ndarjes së buxhetit duhet të kenë për bazë një menaxhimin te barabartë të financave publike në mënyrë qe si burrat ashtu edhe gratë të përfitojnë njëjtë nga buxheti shtetëror. Është një sinjal mjaft pozitiv se gjérat do të shkojnë në drejtimin e duhur, kur shihet përkushtimi i të gjithë akterëve relevantë. Gjithsesi, besoj qe duhet të jemi të vetëdijshtëm që në momentin kur një nen i tillë të jetë aty ku synojmë, neve na presin punë edhe më të mëdha

- > Rezoluta 1325 "Gratë, Paqja dhe Siguria"
- > Procedurat Standard te Veprimit kundër Dhunës ne Familje
- > Roli i mediave ne trajtimin e dhunës ne familje
- > Programi i Kosovës për Barazi Gjinore
- > Programi i Kosovës kundër Dhunës ne Familje

Pjesëmarrësit ne Konferencën "Buxhetimi Gjinor"

në implementimin e tij. Por, me përkushtimin dhe vullnetin e te gjithë aktereve, zbatimi i këtij koncepti, do jetë i padiskutueshmë. Është fakt që ka mjaftë sfida në këtë drejtim, por duhet të kuptojmë se para së gjithash e tëra ka të bëjë me funksionimin normal të shtetit dhe ndërtimin e një bazë të mirë, që në të ardhmen, djemtë, vajzat, mbesat dhe nipat tanë të jetojnë edhe më mirë.

Foto nga Punëtoria për Hartim te Planit te Veprimit te Rezolutës 1325

Hartimi i Planit te Veprimit për Rezolutën 1325 "Gratë, Paqja, dhe Siguria"

Meqë zhvillimi i Kosovës dhe përparimi i saj i përgjithshëm varet nga inkudrimi i plotë i gjithë burimeve njerëzore, atëherë kjo nënkupton angazhim si të burrave, ashtu edhe të grave. Për t'u siguruar në këtë drejtim, Agjencia për Barazi Gjinore ka ndërmarrë iniciativën edhe për hartimin e

Planit të Veprimit për zbatimin e Rezolutës 1325 të Këshillit të Sigurisë të OKB-se. Me vendimin e miratuar nga zv. Kryeministrja Mimoza Kusari-Lila, Nr: 01/560, 20/02/2012, është formuar grupi punues, i cili përbëhet nga 28 përfaqësues, nga institucionet publike, shoqëria civile, dhe partnerët mbështetës UNWomen dhe OHCHR. Deri me tanë

janë zhvilluar gjashëtë punëtori dhe Plani i Veprimit pritet të dorëzohet për miratim në Qeveri në janar 2013. Synimi i planit është të fokusojë vëmendjen e institacioneve qeveritare në zbatimin e Rezolutës 1325; të krijojë premisë të re për promovimin e çështjeve gjinore; të kthejë vëmendjen tek pasojat e konfliktit; të krijojë mundësi për promovim të së drejtës

Programi i Kosovës për Barazi Gjinore dhe Aktivitetet e realizuara nga Agjencia për Barazi Gjinore

Ne vitin 2000,
Këshilli i
Sigurimit të OKB-
së, miratoi
Rezolutën 1325.
Dispozitat e saj
kërkojnë
pjesëmarrjen e
plotë të grave në
të gjitha aspektet
e paqeruajtës, nga
negociatat e deri
te rindërtimi pas
luftës.

Dihet se barazia mes grave dhe burrave përbën një të drejtë themelore për të gjithë. Ajo është një vlerë thelbësore për demokracinë në vendin tonë, por edhe për integrin në Bashkimin Evropian. Në mënyrë që kjo të arrihet, Qeveria e Kosovës ka miratuar ne vitin 2008 Programin e

Kosovës për Barazi Gjinore. Ky program ka për qellim të nxisë dialogun mbi integrimin e barazisë gjinore në Kosovë, që do të thotë pjesëmarrje e barabartë grave dhe meshkujve në jetën sociale, ekonomike e politike të vendit, mundësi të barabarta për të gjithat që t'i kanë plotësuar gjithë këtij programi. Programi i Kosovës për Barazi Gjinore ka përfunduar me sukses, duke u mundësuar që të gjithë qytetarët të përfshihen në procesin e integrimit gjinor. Në vitin 2012, Agjencia për Barazi Gjinore, me miratimin e Rezolutës 1325, ka zhvilluar një sëri aktivitetesh mbështetëse që gratë të integrohen sa më shumë në shoqëri.

vënë në shërbim potencialet e tyre individuale në dobi të shoqërisë. Bazuar në PKBGJ dhe dispozita tjera ligjore, Agjencia për Barazi Gjinore, me synimin që të arrihet vërtet barazia, ka realizuar një sëri aktivitetesh mbështetëse që gratë të integrohen sa më shumë në shoqëri.

Avancimi akademik i grave në shërbimin civil në procese vendimmarrëse

Programi i Kosovës për Barazi Gjinore

Me qellim të ngritisë së numrit te grave dhe vajzave ne pozita vendimmarrëse, Agjencia për Barazi Gjinore, në vitin 2012 ka ndërmarrë iniciativën për financimin e studimeve Master për Zyrtaret e Shërbimit Civil, të cilat mund të

vazhdojnë shkollimin pa shkëputje nga pura.

është realizuar faza e parë e financimit.

Në këtë mënyrë, atyre u është lehtësuar avancimi në karrierë. Për vitin akademik 2012/2013 janë përzgjedhur 4 zyrtare, të cilat i kanë plotësuar kriteret e parapara në konkurs dhe tashmë

Hulumtimi "Prezantimi i grave ne mediat e shkruara 2010-2011"

Agjencia për Barazi Gjinore ka realizuar edhe studimin mbi "Prezantimin e grave në mediat e shkruara në Kosovë". Vlerësimi është realizuar bazuar në të dhënat e mbledhura përmes monitorimit dhe analizës së artikujve, ku janë prezantuar gratë dhe vajzat, përiudhën 2010-2011 në nëntë gazetat ditore që

publikohen në Kosovë. Raporti i finalizuar do të publikohet në janar 2013. Përmirësimi i imazhit të grave në media është një objektiv strategjik, i cili ka për qëllim që të promovojoë gra të suksesshme nëpërmjet mediave, por njëkohësisht edhe të përbys stereotipat gjinorë nëpërmjet politikave të institucioneve dhe

produkteve mediatike. Gjithashtu, synim i këtij raporti është që të kontribuojë në sigurimin e hapësirës adekuate në mediat e shkruara për gratë që angazhohen në politike dhe vendimmarje, si dhe të përmirësojë në përgjithësi imazhin e grave në mediat e shkruara në Kosovë.

Gazetat e përditshme në Kosovë

Përkrahja e Organizatave Joqeveritare që Promovojnë Barazinë Gjinore

Agjencia për Barazi Gjinore sipas mandatit të saj bazuar në Ligjin për Barazi Gjinore, dhe objektivave të parapara në Programin e Kosovës për Barazi Gjinore, edhe këtë vit ka financuar pjesërisht ose subvencionuar

aktivitetet e organizatave joqeveritare të cilat punojnë në fushën e barazisë gjinore sipas objektivave të parapara në dokumentet strategjike të miratuar. Gjatë vitit 2012, Agjencia për Barazi Gjinore ka

mbështetur gjithsej pesë projekte të organizatave të ndryshme joqeveritare. Projektet e subvencionuara gjatë këtij viti janë si vijojnë me poshtë:

Projekti "Zhdukim Analfabetizmin"

Agjencia për Barazi Gjinore ka mbështetur projektin "Zhdukim Analfabetizmin", e organizatës "Komiteti i Grave të Verbra të Kosovës".

Ky projekt ka trajtuar problemin e njërit nga grupet më të

margjinalizuara ne shoqërinë tone, atë të grave të verbra.

Projekti ka trajnuar dhe certifikuar gjithsej 12 gra dhe vajza, të cilat përmes trajnimit me aparaturë adekuate kanë mësuar alfabetin e brailit si dhe

gjithashtu kane mësuar shkrimin e numrave.

"Përmirësimi i imazhit të grave në media është një objektiv strategjik, që ka për qëllim të promovojoë gra të suksesshme nëpërmjet mediave, por njëkohësisht edhe të përbys stereotipat gjinorë nëpërmjet politikave të institucioneve dhe produkteve mediatike".

Projekti "Zhdukim Analfabetizmin"

Foto nga Projekti "Zhdukim Analfabetizmin"

Projekti “Përmirësimi i çështjes gjinore në familjet rurale”

Agjencia për Barazi Gjinore ka mbështetur gjithashtu projektin e Fondacionit për Edukim dhe Zhvillim -FEZH, i cili në bashkëpunim me gratë e Komunës së Novobërdës ka realizuar aktivitetin e mbledhjes së frutave të malit dhe çajrave.

Ky projekt ka duke i përkrahur gratë që të përmirësojnë teknologjinë përpunuese

dhe kualitetin e këtyre produktave, si dhe plasimin e tyre në treg. Vinden për vendosjen e kioskave e ka ofruar Komuna e Novobërdës. Janë 11 gra banore të kësaj komune, të cilat kanë qenë të angazhuara në projektin e përpunimit

dhe ruajtjes së frutave të thara.

Foto nga Foto nga aktiviteti i OJQ "FEZH"

“Gjysma e burrave të përfshirë në këtë hulumtim kanë shprehur opinionin se do të dëshironin të ndanin pushimin e lehonisë me bashkëshortet e tyre”

Foto nga prezantimi i rezultatit të hulumtimit

Hulumtimi “Pushimi i lehonisë, Ligji i ri i Punës dhe punësimi i femrave në tregun e punës”

Po ashtu, ABGJ ka financuar pjesërisht projektin e: Qendrës për Edukim Cilësor QEC, në realizimin e hulumtimit “Pushimi i lehonisë, Ligji i ri i Punës dhe punësimi i femrave në tregun e punës”.

Agjencia për Barazi Gjinore në bashkëpunim me Fondacionin “Qendrën për Edukim Cilësor” me datën 04 dhjetor, ka prezantuar rezultatet e hulumtimit, “Pushimi i lehonisë, Ligji i ri i Punës dhe punësimi i femrave ne tregun e punës”. Janë hulumtuar e drejta e garantuara me legjislacionin në fuqi që

promovojnë barazinë gjinore si e drejta e shfrytëzimit të pushimit të lehonisë. Të dhënët dhe rekondimet e dala nga hulumtimi identifikojnë disa nga shkaqet më problematike në drejtës së garantuar me ligjin e punës për shfrytëzimin e pushimit të lehonisë. Hulumtimi ka vënë në pah që jo të gjithë punëtorët dhe stafi menaxhues janë të informuar me Ligjin e ri të Punës, e kjo është më e theksuara tek ata që punojnë në sektorin privat. Femrat e punësuara dhe pushimi i lehonisë krijojnë vështirësi për institucionet private. Janë shumë të pakta rastet e ngritjes në karrierë për femrat pas

pushimeve të lehonisë. Kohëzgjatja e pushimit të lindjes është gjetur të ketë pasur ndikim në vendimin e femrave përtu kthyer në vendin e punës dhe në kohëzgjatjen e ushqyerjes me gjii të fëmijëve të tyre. Femrat e punësuara në sektorin privat janë gjetur që të jenë më pak në favor të kohëzgjatjes së pushimit të lehonisë të krahasuara me femrat e punësuara në sektorin publik. Gjysma e meshkujve të përfshirë në këtë hulumtim kanë raportuar opinionin se do të dëshironin të ndanin pushimin e lindjes me bashkëshortet e tyre.

Projekti "Vetëdijesimi i vajzave për arsim në zonat rurale të Dragashit"

Kurse, Shoqata për mbrojtjen e trashëgimisë kulturore "Thesari" ka realizuar projektin "Fushatë për ngritjen e vetëdijesimit për arsim të femrave në zonat rurale të komunës së Dragashit", ky projekt është subvencionuar nga Agjencia për Barazi Gjinore.

Projekti kishte si qëllim të hulumtoj shkaqet dhe pasojat e mos vijimit të

mësimit nga ana e femrave në zonat rurale të komunës së Dragashit. Fillimisht është realizuar një hulumtim mbi shkaqet e braktisjes së shkollave nga ana e vajzave të kësaj komune. Hulumtimi është realizuar në 15 fshatra të regionit të Opojës të banuar me shqiptarë, dhe në 9 fshatra të Gorës të banuara me

boshnjakë.

Janë shpërndarë posterë dhe fletushka me moton:

Edukimi nis 20 vjet para lindjes.

Edukimi nis 20 vjet para lindjes!

Finansues i projektit: Agjencia për Barazi Gjinore / Zyra e Kryeministrit - Republika e Kosovës • Zbatues i projektit: OJQ "Thesari" - Dragash

Posteri i realizuar nga
OJQ "Thesari"

Dokumentari "Gratë"

Sekuencë nga filmi

Gratë!

përkrahur nga

Agjencia për Barazi Gjinore ka subvencionuar edhe realizimin e filmit dokumentar "Gratë" të produksionit Fish Eye, i cili flet mbi rëndësinë e fuqizimit të gruas në shoqëri, përmes

prezantimit të grave të suksesshëm ne fusha te ndryshme. Njëherësh dokumentari paraqet sfidat mbështetjen qe i jepet gruas sot, ne shoqërinë tone.

Programi i Kosovës kundër Dhunës në Familje dhe Plani i Veprimit 2011-2014

Agjencia për Barazi Gjinore me vendim të Qeverisë së Republikës së Kosovës, kohë më parë e ka hartuar Programin e Kosovës kundër Dhunës në Familje dhe Planin e Veprimit 2011-2014. Me

këto dokumente dhe shumë të tjera, synohet të ndërtohet një shoqëri pa dhunë në familje, ku të drejtat e secilit prej anëtarëve të saj vlerësohen dhe respektohen. Duke u nisur nga tri priorititet e

përcaktuara: Parandalimi, mbrojtja, përkrahja, Programi ka për qëllim kryesor të sigurojë ndryshimin afatgjatë të sjelljes dhe kulturës së shoqërisë kosovare, ndaj këtij fenomeni.

Gjithashtu ky program kërkon të konsolidojë bashkëveprimin dhe ndërveprimin ndërmjet akterëve, me qëllim që dhuna në familje të adresohet në mënyrë efektive.

Përbushja e Programit Kundër Dhunës në Familje

Foto nga takimi i pare i Grupit Koordinues

Agjencia për Barazi Gjinore i ka paraqitur Qeverisë së Kosovës propozim vendimin për emërimin e Koordinatorit Nacional për mbrojtje nga Dhuna në Familje, si dhe Grupit Koordinues për monitorimin e zbatimit të Planit të Veprimit të Programit të Kosovës

Kundër Dhunës ne Familje 2011-2014. Qeveria e ka miratuar këtë iniciativë me vendimin: 04/83, 11/07/2012; dhe zv. ministri i Drejtësisë, Daut Xhemajli është emëruar Koordinator Nacional. Koordinatori Nacional obligohet për koordinim, bashkërendim, monitorim dhe raportimin mbi implementimin e aktiviteteve dhe

veprimeve të parapara në Programin e Kosovës Kundër Dhunës në Familje. Koordinatori Nacional do të mbështetet nga Grupi Koordinues në përbërje të Kryeshefes Ekzekutive të Agjencisë për Barazi Gjinore dhe zv. Ministrat e Ministrive, të cilat obligohen në realizimin e objektivave të parapara në Program.

Procedurat Standarde te Veprimit Kundër Dhunës në Familje

Agjencia për Barazi Gjinore ka formuar grupin punues për hartimin e Procedurave Standarde të Veprimit Kundër Dhunës në Familje. Këto procedura do të ndihmojnë në koordinimin e akterëve të mandatuar për trajtimin e rasteve të dhunës në familje. Grupi punues në përbërje nga Agjencia për Barazi Gjinore, Ministria e Punëve të Brendshme, Ministria e Drejtësisë, Policia,

Prokuroria e Shtetit, Këshilli Gjyqësor, Mbrojtësit e Viktimave, dhe përfaqësues të Strehimoreve, kanë realizuar 7 takime. Drafti në proces të diskutimit pritet të dorëzohet për miratim në janar të vitit 2013. Procesi është mbështetur nga WSSI/UNDP dhe Ambasada Amerikane .

Foto nga Grupi i punës për hartimin e PSV

Trajnimi mbi Ligjin për Mbrojtje nga Dhuna ne Familje

Agjencia për Barazi Gjinore konform objektivave të parapara në Planin e Veprimit dhe Programin Kundër Dhunës në Familje, ka realizuar trajnimin mbi njojhen dhe implementimin e "Ligjit për Mbrojtje nga Dhuna në Familje". Trajnimi është realizuar në bashkëpunim me MPMS dhe OSBE. Trajnimet janë mbajtur në pesë

regjione të Kosovës, respektivisht në komunat: Prishtinë, Pejë, Mitrovicë, Gjilan, Prizren. Trajnimi në fjalë është organizuar me qëllim të ngritjes së kapaciteteve të punëtorëve socialë të Qendrave për Punë Sociale, dhe OJQ-ve që merren me dhunën në familje, dhe zyrtareve për barazi gjinore. Këtu janë prezantuar: Ligji

për barazi gjinore, Ligji për mbrojtje nga dhuna ne familje, procedurat e raportimit të punëtorëve socialë për rastet e dhunës në familje, mënyrën e hartimit të kërkesës për urdhërbrojtje. Trajnimin e ndoqën 150 pjesëmarrës.

Trajnimi mbi Integrarin Gjinor në Legjislacion dhe Politika

Agjencia për Barazi Gjinore në bashkëpunim me OSBE-në, respektivisht Sektori i Barazisë jo-Diskriminimit dhe Kundër-Trafikimit me Qenie Njerëzore, ka organizuar trajnimin disa ditorë mbi Integrarin Gjinor në Legjislacion dhe Politika. Trajnim është mbajtur në kuadër të projektit "Rritja e përgjegjësive ndaj

boshllëqeve në barazinë gjinore dhe dhunës në familje në Kosovë". Qëllimi i këtij trajnimi ishte ngritja e kapaciteteve të zyrtarëve të nivelit qendror dhe lokal në adresimin e çështjeve të barazisë gjinore në legjislacion dhe politika. Objektivat e trajnimit ishin: Shqyrtimi i koncepteve: Gjinia dhe seksi, Barazia Gjinore dhe Integrimi Gjinor;

Përparësítë e barazisë gjinore për një shoqëri të zhvilluar dhe demokratike; Integrimi Gjinor në Legjislacion dhe Politika; Rëndësia e integrimit gjinor në legjislacion dhe politika; Hapat themelorë drejt integrimit gjinor. Trajnimi është realizuar në 5 rajone, ku janë përfshirë komuna e Prizrenit, Gjilanit, Mitrovicës, Pejës,

Prishtinës. Në çdo sesion të trajnimit kanë marr pjesë 30 pjesëmarrës, si zyrtarë për Barazi Gjinore, zyrtarë Ligjorë, drejtore të Administratës, Buxhetit dhe Financave dhe zyrtarë të Mediave. Trajnim u mbajt nga z. Mihallaq Qirjo, trajner në çështjet gjinore nga Shqipëria dhe znj. Eglantina Gjermenit, gjithashtu trajnere në çështjet gjinore.

Trajnimi mbi njojjen e Legjislacionin Vendor dhe Ndërkombëtar për Barazi Gjinore

Agjencia për Barazi Gjinore në bashkëpunim me USAID organizoi trajnim për 60 punonjës të Zyrës Veriore të Mitrovicës, me qëllim të ngritjes së kapaciteteve mbi njojjen dhe implementimin e duhur të legjislacionin vendor dhe ndërkombëtar për

barazi gjinore. Procesi i sesioneve trajnuese në kuadër të këtij projekti kishte për qëllim ngritjen e kapaciteteve të 60 punëtorëve të Zyrës veriore të Mitrovicës për implementimin e Ligjit për Barazi Gjinore, konventës CEDAW dhe

legjislacionit tjeter adekuat të kësaj fushe, duke u bazuar në dokumente ndërkombëtare dhe kombëtare për të drejtat e njeriut, respektivisht barazinë gjinore.

Foto nga trajnimi për Zyren Administrative të Mitrovicës Veriore

Trajnim me gazetarë mbi Raportimin e Dhunës në Baza Gjinore

Foto nga trajnimi me gazetare

Agjencia për Barazi Gjinore pranë Zyrës së Kryeministrat të Kosovës në bashkëpunim me WSSI/UNDP si dhe OSBE, organizuan punëtorinë një ditore me fokus në Raportimin e Dhunës në Baza

Gjinore në mediat tonë të shkruara dhe elektronike. Kjo punëtori u organizua si vazhdimi i tryezës së rrumbullakët, e cila ka trajtuar Raportimin e Dhunës në Baza Gjinore nga spektri i mediave në Kosovë. Trajnimi me gazetarë kishte si qëllim vetëdijesimin se si mediet duhet te raportojnë dhunën ne familje, se siç dihet, mediat luajnë një rol të rëndësishëm në krijimin

e imazhit të gruas dhe rolit të saj në shoqëri. Në këtë trajnim u prezantua edhe Kodi Etik dhe standartet profesionale të gazetarëve përkitazi me mënyrën e trajtimit dhe prezantimit profesional në shkrime dhe artikuj, të fenomenit të dhunës në baza gjinore.

25 Nëntori, Dita Ndërkombëtare për Eleminimin e Dhunës ndaj Gruas -16 Ditët e Aktivizmit

25 nëntori ka hyrë në histori si dita ndërkombëtare për eliminimin e dhunës ndaj grave. Pra, 25 nëntori është shpallur si dita kundër dhunës ndaj grave nga Asambleja e Përgjithshme e Kombeve të Bashkuara. Me rastin e shënimit të kësaj dite, në Kosovë është hapur edhe Fushata e 16 Ditëve të Aktivizmit kundër Dhunës ndaj Grave me moton "Komuniko me fjalë, jo me dhunë". Agjencia për Barazi Gjinore pranë Zyrës së Kryeministrat të Kosovës, ka organizuar aktivitete të ndryshe përgjatë këtyre ditëve. ABGJ ka shpërndarë në 5 libraritë e kryeqytetit, kompletin e publikimeve me legjislacionin në fuqi që garantojnë barazinë

gjinore të vendosura në qese me simbolin e "Kordeles së bardhë". Po ashtu, në bashkëpunim me WSSI/UNDP në tërë vendin janë vendosur 25 billborda me moton e lartëcekur. Gjatë kësaj fushate ABGJ ka realizuar edhe një videoklip, i cili adreson dhunën në familje përmes angazhimit të fytyrave publike që flasin për domosdoshmërinë e luftimit të kësaj dukurie negative. Po ashtu, ABGJ ka mbështetur edhe aktivitetin e shënimit "Java për të drejtat e viktimate të krimit", të organizuar nga Prokurori i Shtetit, Ndryshe, Fushata e 16 Ditëve të Aktivizmit kundër Dhunës ndaj Grave është një traditë që nisi në vitin 1991 nga Instituti i parë i Lidershipit Global të Grave.

Sekuенca nga videoklipi i transmetuar ne Radio Televizionin e Kosoves

KOMUNIKO ME FJALË
JO ME DHUNË

Konferenca Nderkombetare "Buxhetimi Gjinore – Praktika dhe Sfidat"

Buxhetimi Gjinor është qasje e re pér ta luftuar pabarazinë gjinore. ABGJ me qëllim të njohjes me praktikën e zbatimit të buxhetimit gjinor ka organizuar Konferencën Ndërkontinentale me teme "Buxhetimi i Përgjegjshëm Gjinor - Praktikat dhe Sfidat". Në këtë konferencë prezantuan ekspertë nga Gjermania, Suedia, Zvicra, dhe Shqipëria. Po ashtu, u prezantuan edhe hapat e parë të ndërmarrë në Kosovë. Konferanca kishte pér qëllim Të ofrojë informata pér praktikat më të mira dhe të zgjerojë njohuritë pér

buxhetimin përgjegjës gjinorë në nivel lokal dhe qendror; Të shkëmbëjë instrumentet dhe udhëzimet e përpiluara pér mënyrën si të zbatohet buxhetimi përgjegjës gjinor në nivel lokal. Rekomandimet e dala nga konferanca: Buxhetimi gjinor duhet tē parashihet me ligj; Rëndësia e mbledhjes së tē dhënavë tē ndara në baza gjinore, dhe shfrytëzimi i tē dhënavë tē ndara në baza gjinore, lehtësojnë identifikimin e nevojave pér gratë dhe burrat, dhe planifikim më të mirë gjatë hartimit të politikave lokal dhe qendrore. Vendasja e

indikatorëve gjinorë është e domosdoshme pér procesin e monitorimit tē procesit tē buxhetimit gjinor. Fuqizimi i rolit të gruas në procesin e politikëbërjes dhe bashkëpunimi i ngushtë me shoqërinë civile. Punimet e konferencës ndërkontinentale i ndoqën mëse 150 pjesëmarrës nga institucionet qendrore dhe lokale të Kosovës, sektori i shoqërisë civile dhe partnerë të ndryshëm. Konferenca u realizua në bashkëpunim me : LOGOS, DEMI/USAID, GIZ, SIDA-Suedaze.

Foto nga Konferenca Nderkombetare "Buxhetimi i Përgjegjshëm Gjinor -Praktikat dhe Sfidat" e mbajtur në Prishtinë me 15 nëntor 2012

**"Mediat mund
dhe duhet t'i
sfidojnë praktikat
shumë vjeçare me
pasoja
diskriminuese, që
u jepen çështjeve
gjinore dhe
subjekteve të tyre,
në planin
kombëtar apo në
grupet specifike,
socio-ekonomike
e politike"**

Gjatë pjesës së dytë të vitit 2012, në mënyrë për të ndikuar në ndërgjegjësimin e opinionit ne përgjithësi, si dhe mediave ne veçanti, Agjencia për Barazi Gjinore me mbështetje të WSSI/UNDP dhe OSBE, organizoi tryezën e rrumbullakët me redaktoret e mediave, si

Tryezat e Diskutimit

dhe me palët e tjera të interesit, lidhur me raportimin e dhunës ne baza gjinore në mediat e Kosovës. Kjo tryezë u mbajt me qëllim të sensibilizimit dhe të përforcimit të rolit që luajnë mediat në trajtimin e çështjeve gjinore, si dhe arritjes së barazisë gjinore në shoqërinë tonë. Mes

tjerash, në këtë tryezë u theksua se mediat në Kosovë, në rastet e raportimit të dhunës në baza gjinore, shpeshherë japid informata që në fakt mund të shkaktojnë probleme në rehabilitimin e viktimave të dhunës në familje.

Aktivitet e Zyrtareve për Barazi Gjinore në Komuna dhe Ministri

Prishtinë

Zyrtarja për Barazi Gjinore në Komunën e Prishtinës, me 25 nëntor Ditën Ndërkombe të për Eliminimin e Dhunës ndaj Gruas 16 Ditët e Aktivizmit në bashkëpunim me Drejtoren e Kulturës, Rinisë dhe Sporteve kanë shpërndarë fletushka dhe kordeli të bardha, që janë simbol i këtyre ditëve si dhe është mbajtur një tryeze e rrumbullakët me qellim të vetëdijesimit për pasojat që shkakton dhuna. Po ashtu ne ditën kundër trafikimit me qenie njerëzore është organizuar trajnim me moton "Jeta e Premtuar".

Fletushka e ZBGJ te Komunës se Prishtinës

Fushë Kosovë

Zyrtarja për Barazi Gjinore në Komunën e Fushë Kosovës, me rastin e shënimit të 16 Ditëve të Aktivizmit, dhe ka përgatitur një Memorandum Mirëkuptimi me akteret përgjegjës për mbrojtjen e viktimave të dhunës. Gjithashtu është mbajtur një tryezë e rrumbullakët mbi dhunën dhe pasojat e saj, identifikimin e dhunës, si dhe përzgjidhen e problemit. Po ashtu, është formuar grupei Koordinues lokal për parandalimin e dhunës dhe trafikimit, si dhe janë mbajtur takime, diskutime me gratë e të gjitha komuniteteve nga zonat rurale.

Obiliq

Zyrtarja për Barazi Gjinore në Komunën e Obiliqit, ka shënuar 16 Ditët e Aktivizmit me vendosjen e kordeles së bardhë, shpërndarjen bilbordave, dhe fletëpalosjeve nëpër qytet dhe shkolla, me moton "Ndal Dhunën ndaj Gruas". Gjithashtu është organizuar edhe një garë për pikturen më të mirë, me nxënësit me aftësi te kufizuara në shkollën fillore "Ibrahim Kelmendi", ku kishte për qellim integrimin e fëmijëve me aftësi të kufizuara në paralelet e klasave të mësimit të rregullt.

Gjilan

Zyrtarja për Barazi Gjinore në Komunën e Gjilanit, me 25 nëntor, ka vendosur pano para teatrit të qytetit me moton "Se bashku gra dhe burra t'i themi jo dhunës". Po ashtu ka publikuar edhe një broshurë me këtë moto. Njëkohësisht, janë vendosur flamuj të bardhë në ndërtesat e institucioneve relevante të cilat direkt punojnë për zbutjen e kësaj dukurie. Është vizituar strehimorja ne Komunën e Pejës si dhe janë vizituar fshatra rurale ku është ligjëruar për Ligjin Kundër Dhunës në Familje me ç'rast janë shpërndare broshura vetëdijesuese.

Klinë

Zyrtarja për Barazi Gjinore në Komunën e Klinës me rastin e 8 Marsit Ditën e Gruas, ka mbajtur një debat mbi pozitën e gruas në të gjitha sferat e jetës si dhe ka bërë promovimin e projektit një vjeçar për zhdukjen e analfabetizmit të grave dhe vajzave për të gjithë komunitetin. Po ashtu është përgatitur një material gjithëpërfshirës për të arriturat ne avancimit të femrës, legjislacionin e aprovar si dhe sfidat e paraqitura gjatë këtyre viteve. Në këtë takim ishin prezent 150 persona.

Pejë

Zyrtarja për Barazi Gjinore në Komunën e Pejës, fushatën për sensibilizimin e opinionit për parandalimin e dhunës në familje, e ka filluar me organizimin e një tryze të rrumbullakët. Janë mbajtur ligjëratë nëpër shkolla si dhe janë shpërndarë fletëpalosje. Ne fund të përmbylljes së fushatës, ku shënohet dhe Dita Ndërkombëtare për të Drejta të Njeriut është mbajtur edhe një tryezë. Prezent ishin mbrojtësit e viktimate të dhunës në familje që kanë influencë në parandalimin e kësaj dukurie dhe akteret e

Takimi i organizuar nga ZBGJ e Komunës së Gjilanit

Kamenicë

Zyrtarja për Barazi Gjinore në Komunën e Kamenicës, ka organizuar për 8 Mars një tryezë të rrumbullakët, ku është diskutuar rrith rolit te grave në vendimarrje. Ndërsa për 16 Ditët e Akivizmit është mbajtur një takim me temën "Rritja e interesimit të personave udhëheqës për realizimin e të drejtave të vajzave dhe grave në përgjithësi.

Lipjan

Zyrtarja për Barazi Gjinore në Komunën e Lipjanit, me qëllim të ngritjes së ndërgjegjësimit në të gjitha strukturat shoqërore e institucionale ndaj dhunës në familje, ka hapur fushatën për eliminimin e dhunës ndaj gruas. Kjo fushatë është hapur ne objektin e Komunës së Lipjanit. Në ketë takim ishte prezent edhe kryetari i komunës së Lipjanit z.Shukri Buja, ku mbajti edhe një fjalë rasti. Po ashtu ishin prezent edhe përfaqësues nga Qendra për Punë Sociale, Gjykata dhe Policia e Kosovës.

Prizren

Zyrtarja për Barazi Gjinore në Komunën e Prizrenit, me rastin e 25 nëntorit ka publikuar broshurën me moton "Gruaja ne Fokus", ku janë përfshire, OJQ e grave për sukseset e arritura me punën e tyre. Është organizuar edhe një tryezë e rrumbullakët me akterët relevant me temën e Evitimit dhe Parandalimit të dhunës ndaj grave dhe dhunës në familje. Janë mbajtur gjithashtu ligjëratë dhe debate me nxënësit e shkollave të mesme, janë organizuar debate televizive me temën e dhunës si dhe emisione ne radio.

Takimi i organizuar nga ZBGJ e Komunës së Lipjanit

Foto nga aktiviteti i ZBGJ ne MASHT

M. e Zhvillimit Ekonomik

Zyrtarja per Barazi Gjinore ne Ministrine e Zhvillimit Ekonomik ne kuadër të 16 Ditëve të Aktivizmit ka vizituar disa biznese të vogla, ku kryesish menaxhohen nga gratë. Qëllimi i kësaj vizite ishte te njihen me për se afërmë me kushtet e punës, me sfidat qe ballafaqohen gratë me bizneset e tyre. Vizitat qe janë realizuar gjate këtyre ditëve janë: Pemëtaria Doraci në Mitrovicë, Shoqata Fajtona në Malishevë, Kooperativa Bujqësore Krusha e madhe, si dhe Fidanishten në Bobaj Bokës Gjakovë.

Fletëpalosja e ZBGJ ne MAPL

Aktivitet e Zyrtareve për Barazi Gjinore ne Ministri

M. e Arsimit Shkencës dhe Teknologjisë

Zyrtarja për Barazi Gjinore në Ministrinë e Arsimit Shkencës dhe Teknologjisë, ka shënuar fushatën për 16 Ditët e Aktivizmit me debate, orë letrare. Janë lexuar ese, është bërë hapja e ekspositave nga lënda e artit figurativ, me temën kundër dhunës ne familje, si dhe shpërndarja e materialeve të ndryshme që i pikasin kësaj fushe. Po ashtu janë shpërndana maica me mbishkrime "Komuniko me fjalë, e jo me dhunë". Këtë aktivitet e ka përkrahur edhe OJQ PEN (Rrjeti edukatorë bashkëmoshatarë), ku shpërndan bluza me mbishkrim "Bonu burrë, pa dhunë".

M. e Administratës dhe Pushtetit Lokal

Zyrtarja për Barazi Gjinore në Ministrinë e Administratës dhe Pushtetit Lokal, me qëllim të mbështetjes dhe qasjes së plotë dhe të barabartë të grave në nivelin e shërbimeve shëndetësore për 16 Ditët e Aktivizmit është organizuar vizita mjekësore me mamografi, për zyrtaret e MAPL-së. Kjo vizitë është përkrahur nga MAPL dhe QKUK.

M. e Infrastrukturës

Zyrtarja për Barazi Gjinore në Ministrinë e Infrastrukturës, me rastin e 25 nëntorit Ditës për eliminim e dhunës ndaj gruas ka përgatitur butona për të gjithë stafin e Ministrisë se Infrastrukturës me logo "Komuniko me Fjale, Jo me Dhunë".

Zyrtarja për Barazi Gjinore në Ministrinë e

M. e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor

Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor, me rastin e shënimit të 25 Nëntorit ka organizuar trajnime dedikuar stafit te MMPH për të drejtat e gruas sipas legjislacionit në fuqi, Ligji për mbrojtje nga dhuna në familje, Ligji për trashëgiminë, Ligji për familjen.

M. e Shëndetësisë

Zyrtarja për Barazi Gjinore në Ministrinë e Shëndetësisë ka vizituar Spitalet regionale dhe Qendrën e Shëndetit Mendor. Po ashtu për 16 Ditët e Aktivizmit Ministria e Shëndetësisë, ka realizuar papa-testin dhe mamografin falas për të gjitha zyrtaret e Ministrisë së Shëndetësisë ne QKUK.

M. e Administratës Publike

Zyrtarja për Barazi Gjinore në Ministrinë e Administratës Publike, për fushatën e 16 Ditëve të Aktivizmit për stafin e MAPL ka mundësuar bërjen e analizave te papa-testit dhe Mamografise.

Agjencia Kadastrale

Zyrtarja për Barazi Gjinore në Agjencinë e Kadastrales, ka bërë përmbledhjen e të dhënavë se sa gra kanë të drejtën e shfrytëzimit të trashëgimisë në prone. Këtë përmbledhje e ka publikuar ne një broshurë me temën "E drejta e Gruas në Pronë". Ndërsa me rastin e shënimit të 25 nëntorit ka realizuar kontrollin mjekësore në QKUK (mamografi dhe paptest), për punëtoret

Foto nga aktiviteti i i ZBGJ ne MZHE

Vizitoni Webfaqen tone!

<http://abgj.rks-gov.net>

Mandati i Agjencisë për Barazi Gjinore/Zyra e Kryeministrat

Qeveria e Kosovës me vendim nr. 5/131 të datës 1 shkurt 2005 ka themeluar Zyrën për Barazi Gjinore si organ te veçante te Qeverisë së Kosovës ,konform nenit 5.1 Rregullores se UNMIK-ut, Nr. 2004/18, të datës 7 qershori 2004, mbi shpalljen e Ligjit për Barazi Gjinore te miratuar nga Kuvendi i Kosovës (Ligji Nr. 2004/2). Me vendimin e Qeverisë së Kosovës nr.

03/2006 te datës 12.07.06 Zyra për Barazi Gjinore prej 1 Shtatorit 2006 shndërrohet në Agjencë për Barazi Gjinore, në Zyrën e Kryeministrat. Agjencia për Barazi Gjinore është organ i rëndësishëm përfunksionimin e institucioneve demokratike dhe ka mandat të hartojë, të zbatoj, të propozojë, të koordinojë dhe të

monitorojë politikat vendore dhe ndërkombëtare për barazinë gjinore dhe është përgjegjëse përpromovimin, mbrojtjen dhe avancimin e pjesëmarrjes së barabartë të grave dhe burrave në të gjitha sferat e jetës politike, ekonomike, shoqërore dhe kulturore në Kosovë.

Adresa:

Agjencia per Barazi Gjinore/Zyra e Kryeministrat
Sheshi Nena Tereze
Kati VII
Prishtine, 10000

Tel:

+381 38 200 14280

E-mail:

info.abgj@ks-gov.net

Informativni biltén #2

Vreme za perspektivniji budžet za polove

Edona Hajrullahu,
Izvršni direktor

Kada vlada planira budžet, on se posvećuje narodu u celini, a proširuje se u većoj meri, u zavisnosti od sektora koji se smatraju

Edona Hajrullahu, tokom konferencije "Finansiranje polova"

važnim za državu, ili tamo gde su izazovi veći a jedan od izazova, posebno za zemlje u tranziciji je i pristup države ravnopravnosti polova.

U mnogim državama gde je perspektiva polova integrisana u javnu politiku, danas postoji 'finansiranje polova', praksa da se u naprednim demokratijama i institucionalnom tradicijom godinama traje. Verujemo da će ova praksa finansiranja, početi da se primenjuje i

u našoj zemlji. Kao koncept koji se često tmači neadekvatno, finansiranje polova znači planiranje i programiranje državnog budžeta na način koji identificiše i održava istovremeno potrebne intervencije za bavljenje na najefikasniji način prazninama u vezi sa polovima u sektoru javnih politika. Republika Kosovo, preko agencije za ravnopravnost polova i drugih mehanizama, počela je zadnjih godina da rad intenzivnije na postavljanju politika i programa koji promovišu ravnopravnost polova, na način da ovaj princip i osnovno pravo postane društvena kultura. Pored zakona o ravnopravnosti polova i zakona o zaštiti od nasilja u porodici, usvojen je niz podzakonskih akata za jačanje položaja žena u našem ruštvu i realizovano je mnogo kampanja. Međutim sada smo došli u fazu o kojoj treba da razmišljamo, uključujući "finansiranje polova" u

okviru našeg pravnog okvira za ovu oblast. Agencija za ravnopravnost polova je preduzela inicijativu, razgovarala sa svim zainteresovanim stranama, da u okviru zakona o ravnopravnosti polova, koji je već izmenjen, uključi član po kojem centralne i lokalne institucije tokom planiranja i raspodele budžeta treba da se baziraaju na jednakom upravljanju javnim finansijama na način da muškarci ako i žene dobijaju jednak iz državnog budžeta. To je dovoljno pozitivn signal da stvari idu u željenom pravcu kada se posmatra posvećenost svih relevantnih partnera. Međutim, mislim da treba da budemo svesni da nas u trenutku kada taj član bude tu gde želimo, očekuje mnogo veći posao.

- > Rezolucija 1325 "Žene, mir i sigurnost"
- > Standardne procedure akcija protiv nasilja u porodici
- > Uloga medija u bavljenju nasiljem u porodici
- > Kosovski program za ravnopravnost polova
- > Program Kosova protiv nasilja u proodici

Učesnici na konferenciji "finansiranje polova"

na njegovom sprovođenju .ali posvećenošću i voljom svih aktera, primena ovog koncepta biće neupitna. Činjenica je da ima mnogo izazova u tom pravcu, ali treba da shvatimo da pre svega to ima vezu sa normalnim funkcionisanjem države i izgradnjom dobre osnove da bi u budućnosti sinovi, kćeri, unuke i unuci žive bolje.

Fotografija sa radionice za izradu akcionog plan rezolucije 1325

Izrada akcionog plana za rezoluciju 1325 "Žene, mir i sigurnost"

Budući razvoj Kosova i njegov ukupan napredak zavise od

punog angažovanja svih ljudskih resursa, što podarzumeva angažovanje kako muškaraca tako i žena. Da bi bila sigurna u tom pogledu, agencija za ravnopravnost polova je preduzela inicijativu i za izradu akcionog plana za

primenu Rezolucije 1325 Saveta Bezbednosti OUN. Usvojenom odlukom od strane gospođe premijerke Mimoze Kusari-Lila, br: 01/560, 20/02/2012, formirana je radna grupa koja se sastoji od 28 predstavnika iz javnih institucija, civilnog društva i različitih partnera UNWomen i OHCHR. Do danas je održano šest radionica a akcioni plan

čeka da bude predat na usvajanje vladu u januaru 2013 godine. Cilj plana je da fokusira pažnju institucija vlade na primenu Rezolucije 1325; stvoriti novu premislu za unapređenje pitanja polova, vrati pažnju na posledice sukoba, stvoriti mogućnosti za unapređenje tranzicionih prava na Kosovu

2000 godine, savet bezbednosti OUN je usvojio rezoluciju 1325. Njene odredbe zahteva puno učešće žena u sve mirnodopske aspekte, od pregovora do obnove nakon ratova.

Program Kosova za ravnopravnost polova i aktivnosti koje je realizovala agencija za ravnopravnost polova

Poznato je da je ravnopravnost muškaraca i žena fundamentalno pravo za sve. Ona je osnovna vrednost demokratije u našoj zemlji ali i za integraciju u Evropsku Uniju. Da bi se to postiglo, vlada Kosova je 2008 godine usvojila program Kosova za ravnopravnost polova.

Ovaj program ima za cilj da promoviše dijalog o integraciji polne ravnopravnosti na Kosovu, što znači jednakost učešće žena i muškaraca u društveni, ekonomski i politički život zemlje, jednakе mogućnosti da jednakо uživaju svoja prava i da svakog pojedinca stave u službu za dobrobit

države. Na osnovu PKRP i drugih zakonskih odredbi, agencija za ravnopravnost polova, sa ciljem da se postigne istinska jednakost, realizovala je niz sveobuhvatnih aktivnosti da se žene što više integrišu u društvo.

Program Kosova za ravnopravnost polova

Avancimi akademik i grave në shërbimin civil në procese vendimmarrëse

Sa ciljem podizanja broja žena na mestima gde se donose odluke, agencija za ravnopravnost polova je u 2012 godini preduzela inicijativu za finansiranje master studija za državne službenike koji mogu da nastave školovanje bez da napuštaju posao.

Na ovaj način, olakšano im je napredovanje u karijeri.

faza finansiranja

Za akademsku 2012/2013 izabrana su 4 službenika koji ispunjavaju kriterijume predviđene konkursom i sada je realizovana prva

Istraživanje "Predstavljanje žena u štampanim medijima 2010-2011"

Agencija za ravnopravnost polova je realizovala i studiju o sprovela istraživanje o "Predstavljanju žena u štampanim medijima na Kosovu". Procena je sprovedena na osnovu podataka prikupljenih praćenjem i analizom članaka u kojima su predstavljene žene i devoke , za period 2010-2011 godina u devet dnevnih novina koje se

objavljuju na Kosovu. Konač izveštaj biće objavljen u januaru 2013 godine. Poboljšavanje imidža žena u medijima je jedan strateški cilj koji ima za cilj da promoviše uspešne žene u medijima, ali istovremeno i da sruši stereotipe o polovima kroz politiku institucija i medijske proizvode.

Takođe, cilj ovog izveštaja je da doprinese obezbeđivanju adekvatnog prostora ženama u štampanim medijima da se angažuju u politici i donošenju odluka, kao i da se popravi opšti imidž žena u štampanim medijima na Kosovu.

Dnevne novine na Kosovu

Podrška nevladinim organizacijama koje promovišu ravnopravnost polova

Agencija za ravnopravnost polova , po svom mandatu zasnovanom na Zakonu o ravnopravnosti polova i ciljevima programa Kosova za ravnopravnost polova, i ove godine je delimično finansirala ili

subvencionisala aktivnosti nevladinih organizacija koje rade u oblasti polne ravnopravnosti prema cilejvima utvrđenim u strateškom dokumentu koji je usvojen. Tokom 2012 godine, agencija za

ravnopravnost polova je podržala ukupno pet projekata različitih nevladinih organizacija. Projekti subvencionisani tokom ove godine su sledeći, navedeni ispod:

"Popravljanje slike žena u medijima je strateški cilj koji ima za cilj da promoviše uspešne žene u medijima ali istovremeno i ruši stereotipe o polovima kroz politiku institucija i medijske proizvode".

Projekat "Iskorenjivanje nepismenosti "

Agencija za polnu ravnopravnost je podržala projekat "Iskorenjivanje nepismenosti ", organizacije "Odbor slepih žena Kosova".

Ovaj projekat se bavio problemom ljudi iz najmarginalizovanih grupa u našem društvu , pa i slepih žena .

Projekat je obučio i sertifikovao ukupno 12 žena i devojaka koje su kroz odgovarajuću

obuku na adekvatnim aparatima naučile Brajovu azbuku ali i pisanje brojeva .

Fotografija sa projekta "iskorenjivanje nepismenosti "

Projekat "Poboljšavanje pitanja polova u seoskim porodicama"

Agencija za ravnopravnost polova je podržala projekat fondacije za obrazovanje i razvoj -FOiR koja je u saradnji sa ženama iz opštine Novobrdo/Novobërdë realizovala aktivnosti sakupljanja planinskog voća i lekovitog bilja.

Ovaj projekat je pomogao ženama da poboljšaju tehnologiju prerade proizvoda i

kvalitet svojih proizvoda kao i njihov plasman na tržište. Lokaciju za postavljanje kioska dala je opština Novo brdo Novobërdës.

Ima 11 žena stanovnika ove opštine koje su angažovane na projektu

prerade i čuvanja suvog voća

Fotografija o aktivnostima NVO "FEiR"

"Polovina muškaraca obuhvaćenih u ovom istraživanju je izrazilo mišljenje da želi da podeli porodiljsko odsustvo sa svojom suprugom"

Fotografija sa predstavljanja rezultata istraživanja

Istraživanje "porodiljsko odsustvo, nov zakon o radu i zapošljavanju žena sa tržišta rada"

ARP je takođe finansirala, delimično, projekat Centra za kvalitetno obrazovanje CKO u realizovanju istraživanja "Porodiljsko odsustvo i zapošljavanje žena sa tržišta rada".

Agencija za ravnopravnost polova je u saradnji sa fondacijom "Centra za kvalitetno obrazovanje" 4 decembra predstavila rezultate istraživanja

žena sa tržišta rada". Istražena su prava zagarantovana važećim zakonodavstvom koje promoviše ravnopravnost polova kao i prava na korišćenje porodiljskog odsustva. Podaci i preporuke iz istraživanja identifikuju neke od najproblematičnijih uzroka u pravu na korišćenje prava zagarantovanog zakonom o radu za korišćenje porodiljskog odsustva.

Istraživanje je pokazalo da nisu svi radnici i rukovodeće osoblje informirani o novom zakonu o radu, a to je najrasprostranjenije među onima koji rade u privatnom sektoru. Zaposlene žene i porodiljsko odsustvo

stvaraju poteškoće za privatne institucije. Malo je slučajeva napredovanja žena u karijeri nakon porodiljskog odsustva. Utvrđeno je da trajanje porodiljskog odsustva ima uticaja na odluku žene da se vrati na radno mesto dok doje svoju decu. Utvrđeno je da žene zaposlene u privatnom sektoru imaju kraće porodiljsko odsustvo nego žene zaposlene u javnom sektoru. Polovina muškaraca uključenih u ovo istraživanje izrazilo je mišljenje da žele da dele porodiljsko odsustvo sa svojim suprugama.

"Porodiljsko odsustvo ,nov zakon o radu i zapošljavanje

Projekat "svest devojčica o obrazovanju u seoskim oblastima u Dragašu"

S obzirom da je udruženje za zaštitu kulturnog nasleđa "Thesari" realizovalo projekat "Kampanja za podizanje svesti žena o obrazovanju u seoskim oblastima opštine Dragaš/Dragash", ovaj projekat je subvencionisala Agencija za ravnopravnost polova. Projekat je imao za cilj da istraži uzroke i

posledice nepohađanja škole od strane žena u seoskim oblastima opštine Dragaš/Dragash. Na početku je sprovedeno istraživanje o napuštanju škole od strane devojčica u ovoj opštini. Istraživanje je realizovano u 15 sela u regionu Opoja/ Opojë naseljenim Albancima, i u 9 sela u Gori, naseljenim Bošnjacima.

Distribuirani su i posteri i brošure sa sloganom: Obrazovanje počinje 20 godina pre rođenja.

Poster koji je reaalizovala NVO "Thesari"

Dokumentarac "Žene"

Sekvenca iz filma

Gratë!

përkrahur nga

Agencija za ravnopravnost polova subvencionisala je realizaciju dokumentarnog filma "Žene", produkcije Fish Eye, koji govori o važnosti osnaživanja žena u društvu,

kroz predstavljanje žena uspešnih u različitim oblastima. Istovremeno, dokumentaran film prikazuje izazove sa kojima se žene suočavaju danas, u našem društvu.

Program Kosova protiv nasilja u porodici i akcioni plan 2011-2014

Agjenija za ravnopravnost polova, odlukom Vlade Republike Kosovo, po prvi put je izradila kosovski program protiv nasilja u porodici i akcioni plan 2011-2014, ovim dokumentom i

mnogim drugima, ima se za cilj izgradnja društva bez nasilja u porodici gde se prava svakog njenog člana uvažavaju i poštuju. Polazeći od tri predviđena prioriteta: sprečavanje, zaštita,

podrška. Program za glavni cilj ima da obezbedi dugoročnu promenu ponašanja i kulture kosovskog društva, prema ovom fenomenu.

Pored toga, ova program zahteva daa konsoliduje saradnju i interakciju aktera, sa ciljem da se nasilje u porodici rešava na delotvoran način.

Fotografija sa prvog sastanka grupe za koordinaciju

Agencija za

ravnopravnost polova podnela je vladu Kosova predlog odluke za imenovanje državnog koordinatora za zaštitu

Agencija za ravnopravnost polova je formirala radnu grupu za izradu standardnih procedura delovanja protiv nasilja u porodici. Ova procedura će pomoći u koordinaciji aktera sa mandatom da rešavaju slučajeve porodičnog nasilja. Radna grupa koju čine agencija za ravnopravnost polova, ministarstvo unutrašnjih poslova, ministarstvo pravde, policija, državno tužilaštvo,

sudski savet, zastupnici žrtava i predstavnici prihvatišta realizovali su 7 sastanaka.

Nacrt u prcesu rasprave čeka da bude podnet na usvajanje u januaru 2013 godine. Proses je podržan od strane WSSI/UNDP i američke ambasade.

od nasilja u porodici kao i grupe za koordinaciju za praćenje sprovođenja akcionog plana programa Kosova protiv nasilja u porodici 2011-2014. Vlada je usvojila ovu inicijativu odlukom: 04/83, 11/07/2012; a zamenik ministra pravde Daut Xhemajli je imenovan za državnog koordinatora. Državni koordinator je obavezan da koordinira, bashkërendim, praćenje i izveštavanje o

sprovođenju aktivnosti i radnji predviđenih programom Kosova za borbu protiv nasilja u porodici. Državnog koordinatora će podržavati koordinaciona grupa koja se sastoji od izvršnog direktora agencije za ravnopravnost polova Zamenika ministra ministarstava, koji se obavezuju na realizaciju ciljeva predviđenih u Programu

Izvršenje programa protiv porodičnog nasilja

Standardne procedure delovanja protiv nasilja u porodici

Fotografija radne grupe za izradu SPD

Obuka o zakonu za zaštitu od nasilja u porodici

Agencija za ravnopravnost polova u skadu sa ciljevima predviđenima u akcionom planu i programu za borbu protiv nasilja u porodici, realizovala je obuku o priznavanju i sprovodenju "Zakona o zaštiti od porodičnog nasilja". Obuka je realizovana u saradnji sa MPMS i OEBS-om. Obuka je sprovedena u

pet regiona na Kosovu, odnosno u opština Priština/Prishtinë, Peć/Pejë, Mitrovica/Mitrovicë, Gnjilane/Gjilan, Prizren/Prizren. Ova obuka je organizovana sa ciljem podizanja kapaciteta socijalnih radnika u centrima za socijalni rad, i NVO koje se bave porodičnim nasiljem i službenika za ravnopravnost polova.

Bili su predstavljeni Zakon o ravnopravnosti polova, Zakon o zaštiti od nasilja u porodici, procedure prijavljivanja slučajeva nasilja u porodici socijalnim radnicima, načinima izrade zahteva za očuvanje reda. Obuku je pohađalo 150 učesnika

Obuka o integraciji polova u zakonodavstvo i politiku

Agencij za ravnopravnost polova u saradnji sa OEBS/om, odnosno sektorom ravnopravnost, nediskriminaciju i borbu protiv trgovine ljudima organizovala je višednevnu obuku o integraciji polova u zakonodavstvo i politiku. Obuka je održana u okviru projekta "Povećanje odgovornosti za nedostatke u

ravnopravnosti polova nasilja u porodici na Kosovu". Cilj ove obuke je podizanje kapaciteta službenika na centralnom i lokalnom nivou u rešavanju pitanja ravnopravnosti polova Qëllimi i këtij trajnemu zakonodavstvu i politici. Ciljevi obuke su bili : izrada koncepata: rod i pol, ravnopravnost polova i integracija polova; Prioriteti polne

ravnopravnosti j razvijenom i demokratskom društvu; Integracija polova u zakonodavstvo i politiku; značaj integracije polne ravnopravnosti u zakonodavstvo i politiku; osnovni koraci prema integraciji polova . Obuka je realizovana u 5 oblasti, koje obuhvataju opštine Prizren /Prizren, Gnjilane/ Gjilan,

Priština/Prishtinë. Na svakom sastanku obuke učestvovalo je 30 učesnika , poput službenika za polnu ravnopravnost, pravnih službenika, direktori za upravu, budžet i finansije i službenici za medije. Obuku je održao g-din Mihallaq Qirjo, trener za pitanja polova iz Albanije i g-đa Eglantina Gjermen, takođe trener za pitanja polova iz Albanije

Obuka o poznavanju domaćeg i međunarodnog zakonodavstva o ravnopravnosti polova

Agencija za ravnopravnost polova u saradnji USAID-om je organizovala obuku za 60 radnika kancelarije u severnoj Mitrovici, sa ciljem podizanja kapaciteta o poznavanju i sprovodenju domaćeg i međunarodnog zakonodavstva o

ravnopravnosti polova. Proces sastanaka obuke u okviru ovog projekta i bio je da se podigne kapacitet 60 radnika kancelarije u severnoj Mitrovici za sprovodenje Zakona o ravnopravnosti polova, Konvencije CEDAW, i drugog adekvatnog

zakonodavstva iz ove oblasti, na osnovu zasnivanja na međunarodnim i domaćim dokumentima o ljudskim pravima, odnosno polnoj ravnopravnosti.

Foto grafija sa obuke za administrativnu kancelariju severne Mitrovice/ Mitrovicēs Veriore

Obuka novinara za izveštavanje o nasilju po osnovu pola

Fotografija sa obuke novinara jj

Agencija za ravnopravnost polova pri kancelariji premijera Kosova u saradnji sa WSSI/UNDP i OEBS-om organizovala je jednodnevnu radionicu sa fokusom na izveštavanje o nasilju po

osnovu pola u našim medijima, i štampanim i elektronskim. Ova radionica je organizovana kao nastavak okruglog stola koji se bavi izveštavanjem o nasilju po osnovu pola sa aspekta medija na Kosovu. Obuka novinara imala je za cilj podizanje svesti o tome kako mediji treba da izveštavaju o porodičnom nasilju, jer kao što znamo mediji igraju važnu ulogu u

stvaranju slike žena i njihove uloge u društvu.

Na ovoj obuci predstavljen je i etički kodeks i profesionalni standardi novinara u vezi sa načinom tretiranja i profesionalnog predstavljanja u uvodnicima i člancima, fenomena nasilja po osnovu pola.

25 Novembar, međunarodni dan za eliminisanje nasilja nad ženama -16 dana aktivizma

25 novembar je ušao u istoriju kao međunarodni dan za eliminisanje nasilja nad ženama. Dakle, 25 novembar je proglašen za dan protiv nasilja nad ženama od strane Generalne skupštine Ujedinjenih Nacija. Povodom ovog dana na Kosovu je otvorena kampanja 16 dana aktivizma protiv nasilja nad ženama sa sloganom "razgovaraj rečima, ne nasiljem". Tokom ovih dana, Agencija za ravnopravnost polova pri kancelariji premijera Kosova organizovala je različite aktivnosti. ARP je u 5 biblioteka u glavnom gradu distribuirala komplete publikacija sa zakonodavstvom na snazi koje garantuje ravnopravnost polova

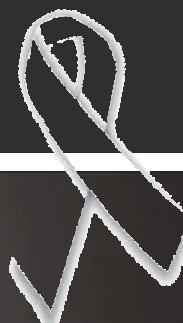
stavljen u kese sa simbolom "bele trake" Takođe u saradnji sa WSSI/UNDP u celoj zemlji je postavljeno 25 bilborda sa pomenutom porukom. Tokom ove kampanje ARP je realizovala i jedan video klip koji se bavi nasiljem u porodici angažovanjem javnih ličnosti koje govore o neophodnosti borbe protiv ove negativne pojave. ARP je takođe podržala aktivnosti za obeležavanje "nedelje za prava žrtava zločina", organizovane od strane državnog tužilaštva.

Inače, kampanja 16 dana aktivizma protiv nasilja nad ženama je tradicija koju je 1991 započeo prvi institut za liderstvo žena u svetu.

Sekvenca iz video klipa emitovanom na radio Televiziji Kosovo

KOMUNIKO ME FJALË
JO ME DHUNË

Međunarodna konferencija "Finansiranje polova – Praksa i izazovi"

Finansiranje polova je novo pitanje u borbi protiv nejedankosti polova. ARP sa ciljem upoznавања са праксом примене finansiranja polova је организовала међunarodну конференцију на тему "Odgovarajuće finansiranje polova - prakse i izazovi". На овој конференцији представили су се стручњаци из Немачке, Шведске, Швajцарске и Албаније. Такође су представљени и први корaci предузети на Косову. Конференција је имала за циљ да понуди информације о добрим праксама и прошири

znanje о одговарајућем finansiranju polona на локалном и централном нивоу; размена инструмената и мерница о томе како применити одговарајуће finansiranje polova на локалном нивоу. Preporuke које су произашле са конференције: finansiranje polova треба да буде прописано законом; значај прикупљања података по основу пола и коришћење података разврстаних по основу пола, олакшати идентификацију потреба жена и мушкараца и планирати на најбољи начин током изrade

локалних и централних политика. У постављање показатеља полова је неопходно за процес праћења процеса finansiranja polova. Јачање улоге жене у процесу доношења политика и тесна сарадња са civilним društвом. Radu међunarodne конференције је prisustvovalo око 150 учесника из централних и локалних институција Косова, сектора civilног društva и различити партнери Конференција је реализована у сарадњи са: LOGOS, DEMI/ USAID, GIZ, SIDA-Швайцарска.

Fotografije sa međunarodne konferencije "Odgovarajući budžet za polove-Prakse i izazovi" održane u Prištini 15. novembra 2012.

"Mediji mogu i treba da spore dugogodišnju praksu sa diskriminatorskim efektom, koji se stavlja na pitanja polova i njihove subjekte, u nacionalni plan ili u specifične grupe, društveno ekonomске i političke"

U drugoj polovini 2012 godine, u cilju da utiču na javno mnjenje u celini a posebno na medije, agencija za ravnopravnost polova uz podršku WSSI/UNDP i OSEBS-a je organizovala okrugli sto sa urednicima u medijima, kao i sa drugim zainteresovanim stranaka, u vezi sa

Razgovor za okruglim stolom

izveštavanjem o nasilju po osnovu pola u medijima na Kosovu. Ovaj okrugli sto je održan sa ciljem unapređenja i jačanja uloge koju mediji igraju u tretiranju pitanja polova, kao i ravnopravnosti polova u našem društvu. Između ostalog, na ovom okruglom stolu je

istaknuto da mediji na Kosovu u slučajevima izveštavanja o nasilju po osnovu pola, često pružaju informacije koje zaista mogu da izazovu probleme u rehabilitaciji žrtava porodičnog nasilja.

Aktivnosti službenika za ravnopravnost polova u opština i ministarstvima

Priština /Prishtinë

Službenici za ravnopravnost polova u opštini Priština/ Prishtinë, su 25 novembra, na Međunarodni dan za eliminisanje nasilja nad ženama organizovali 16 dana aktivizma u saradnji sa direkcijom za kulturu, omladinu i sport podelila brošure i bele trake koji su simbol ovih dana i održala okrugli sto sa ciljem podizanja svesti o posledicama koje izaziva nasilje. Takođe u danu borbe protiv trgovine ljudima organizovana je obuka sa sloganom "Obećani život".

Brošura SRP opštine Priština/Prishtinë

Kosovo Polje/Fushë Kosovë

Službenici za ravnopravnost polova u opštini Kosovo Polje/ Fushë Kosovë, su povodom obeležavanja 16 dana aktivizma pripremili Memorandum o razumevanju sa akterima odgovornim za zaštitu žrtava nasilja. Održan je takođe i okrugli sto o nasilju i njegovim posledicama, identifikovanju nasilja kao i o rešavanju problema. Formirana je i lokalna koordinaciona grupa za prevenciju nasilja i trgovine ljudima i održani su sastanci sa ženama iz svih zajednica iz seoskih oblasti.

Obilić/Obiliq

Službenici za ravnopravnost polova u opštini Obilić/ obeležili su 16 dana aktivizma postavljanjem belih traka, postavljanjem bilborda i brošura po gradu i u školama sa motom "Stop nasilju nad ženama". Takođe e organizovan i konkurs za najbolju sliku, sa učenicima ometenim u razvoju u osnovnoj školi "Ibrahim Kelmendi", koji je imao za cilj integraciju dece ometene u razvoju u uporedne razrede redovnog obrazovanja.

Gnjilane/Gjilan

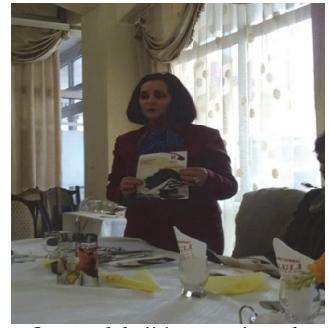
Službenica za ravnopravnost polova u opštini Gnjilane/Gjilan, 25 novembra su ispred gradskog pozorišta postavila pano sa sloganom "Muškarci i žene, kažimo zajedno NE NASILJU". Objavili su i brošuru sa istim sloganom. Istovremeno su istakli belu zastavu na objektima relevantnih institucija koje direktno rade na ublažavanju ove pojave. Posećeno je sklonište u opštini Peć / Pejë kao i sela gde je održano predavanje o Zakonu protiv nasilja u porodici i podeljene brošure za podizanje svesti.

Klina/Klinë

Službenica za ravnopravnost polova u opštini Klina/Klinë je povodom 8 marta Dana žena, održala debatu o položaju žena u svim sferama života i promovisala jednogodišnji projekat iskorenjivanja nepismenosti žena i devojaka za celu zajednicu. Pripremljen je i sveobuhvatan materijal o postignućima u unapređenju žena, usvojenom zakonodavstvu i predstavljeni izazovi tokom tih godina. Ovom sastanku je prisustvovalo 150 osoba.

Peć/Pejë

Službenica za ravnopravnost polova u opštini Peć Pejë, akcija za podizanje svesti o sprečavanju porodičnog nasilja, započela je organizovanje okruglog stola. Predavanja su održana u školama i podeljene su brošure. Na završetku kampanje, koja je obeležila međunarodni dan ljudskih prava održan je još jedan okrugli sto. Prisustvovali su zastupnici žrtava porodičnog nasilja koji imaju uticaj na sprečavanje ove pojave i druge relevantne aktere.

Sastanak koji je organizovala KRP opštine Gnjilane/Gjilanit

Kamenica/Kamenicë

Službenici za ravnopravnost polova u opštini Kamenica/ Kamenicë su za 8 mart organizovali okrugli sto, na kojem se razgovaralo o ulozi žena u donošenju odluka. Kada se tiče 16 dana aktivizma , održan je sastanak na temu "Jačanje interesa vodećih osoba za ostvarivanje prava devojaka i žena u celini.

Lipljan/Lipjan

Službenici za ravnopravnost polova u opštini Lipljan/Lipjan, sa ciljem da se podigne svest svih društvenih i institucionalnih struktura o nasilju u porodici pokrenuli su kampanju za eliminisanje nasilja nad ženama. Ova kampanja je otvorena u zgradи opštine Lipljan/ Lipjan. Sastanku je prisustvovalo i predsednik opštine Lipljan/ Lipjanit g-din Shukri Buja, koji je tim povodom održao govor. Prisustvovali su takođe i predstavnici Centra za socijalni rad, suda i policije Kosova

Prizren/Prizren

Službenici za ravnopravnost polova u opštini Prizren/Prizren, su povodom 25 novembra objavili broušuru sa sloganom "Žena u fokusu, gde su obuhvaćene NVO žena sa postignutim uspesima u njihovom radu. Organizovan je i okrugli sto sa relevantnim akterima na temu Izbegavanje i sprečavanje nasilja nad ženama i nasilja u porodici. Takođe su održana i predavanja i debate sa učenicima srednjih škola, organizovana je televizijska debata na temu nasilja kao i radijska emisija.

Sastanak koji je organizovao KRP opštine Lipljan/Lipjan

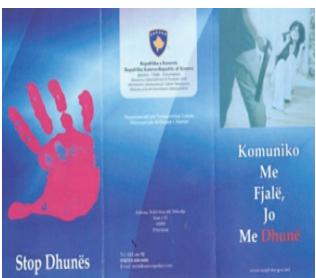
*Fotografija o aktivnostima
SRP u MONT*

Ministarstvo za ekonomski razvoj

Službenik za ravnopravnost polova u ministarstvu za ekonomski razvoj su u okviru 16 dana aktivizma posetili nekoliko malih preduzeća kojima uglavnom upravlju žene. Cilj ove posete je bio da se bliže upoznaju sa uslovima rada, sa izazovima sa kojima se žene suočavaju u njihovom poslovanju. Posete koje su realizovane tokom ovih dana su: Pemëtaria Doraci u Mitrovici/Mitrovicë, društvo Fajtona u Mališevu/Malishevë, zemljoradničkazadruga u Velikoj Kruši/ kao i Fidaniše u shten u Bobaj Bokës Đakovica/Gjakovë.

Letak SRP u MULS

Aktivnosti službenika za ravnopravnost polova u ministarstvima

Mini. obrazovanja, nauke i tehnologije

Službenik za ravnopravnost polova u ministarstvu obrazovanja, nauke i tehnologije obeležio je kapmanju 16 dana aktivizma debatom, književnim časom. Čitani su eseji, otvorena je izložba iz predmeta likovne umetnosti sa temom protiv nasilja u porodici kao i podela različitih materijala koji otkrivaju ovu oblast. Takođe su podeljene i majice sa natpisom "razgovaraj rečima, ne nasiljem". Ove aktivnosti je podržala i NVO (mreža kolega nvaspitača), koja je podelila majice sa natpisom "Bonu burrë, pa dhunë".

Ministrastvo uprave i lokalne samouprave

Službenik za ravnopravnost polova u ministarstvu uprave i lokalne samouprave, u cilju podrške potpunog i jednakog pristupa žena na nivou zdravstvenih usuga za 16 dana aktivizma je organizovao lekarske posete sa mamografijom, za službenice MULS. Ova poseta je podržana od strane MULS i KUCK.

Ministarstvo za infrastrukturu

Službenik za ravnopravnost polova u ministarstvu za infrastrukturu je povodom 25 novembra dana eliminisanja nasilja nad ženama pripremio dugmiće za sve zaposlene u ministarstvu infrastrukture sa logom "razgovaraj rečima, ne nasiljem".

M za životnu sredinu i prostorno planiranje

Službenik za ravnopravnost polova u ministarstvu životen sredine i prostornog planiranja je povodom 25 novembra organizovao obuku posvećenu zaposlenima MŽSPP o pravima žena prema zakonima na snazi, zakonu o zaštiti od porodičnog nasilja, zakonu o nasleđivanju, zakonu o porodici

Ministarstvo zdravlja

Službenik za ravnopravnost polova u ministarstvu zdravlja je posetio regionalne bolnice i zdravstveni centar Mendor. Ministarstvo zdravlja je za 16 dana aktivizma takođe realizovalo papa -test i mamografiju, besplatno za sve službenice Ministarstva zdravlja i KUCK.

Ministarstvo javne uprave

Službenik za ravnopravnost polova u ministarstvu javne uprave, za kampanju 16 dana aktivizma za osoblje MJU je omogućio da se uradi analize papa test i mamografija.

Katastarska agencija

Službenik za ravnopravnost polova u katastarskoj agenciji uradio je sumiranje podataka o tome koliko žena ima pravo na korišćenje nasleđene imovine. Ovaj pregled je objavljen u brošuri sa temom "pravo žena na imovinu". A povodom slučaja obeležavanja 25 novembra realizovani su lekarski pregledi u KUCK(mamografija i papatest), za radnice katastarske agencije.

*Fotografija o aktivnostima
SRP u MER*

Posetite našu veb stranu !

<http://abgj.rks-gov.net>

Mandat agencije za ravnopravnost polova /kancelarija

Vlada Kosova je rešenjem br. 5/131 od 1 februara 2005 godine, osnovala kancelariju za ravnopravnost polova kao poseban organ Vlade Kosova, u skladu sa članom 5.1 UNMIK-ove Uredbe br. 2004/18, od 7 juna 2004 godine, proglašenjem Zakona o polnoj ravnopravnosti usvojenom od siane Skupštine Kosova (Zakon br. 2004/2). Odlukom vlade Kosova

br . 03/2006 od 12.07.06 kancelarija za ravnopravnost polova od 1 septembra 2006 godine, transformisana je u Agenciju za ravnopravnost polova, pri kancelariji premijera .

Agencija za ravnopravnost polova je organ važan za funkcionisanje demokratskih institucija i ima mandat da

izrađuje, sprovodi, predlaže i koordinira i prati domaću i međunarodnu politiku o ravnopravnosti polova i odgovorna je za promovisanje, zaštitu i unapređenje ravnopravnog učešća žena i muškaraca u svim sferama političkog, ekonomskog, društvenog i kulturnog života na Kosovu.

Adresa:

Agenicija za ravoprbnost polova/kancelarija premijera
Trg Majke Tereze
Sprat VII

Tel:

+381 38 200 14280

E-mail:

info.abgj@ks-gov.net

Newsletter #2

Time for a Budget with a Gender Perspective

Edona Hajrullahu,
Chief Executive

When government plans a budget, it is dedicated to the people as a whole, being largely distributed according to the sectors considered most impor-

Edona Hajrullahu, during the "Gender Budgeting" Conference

tant for the state, or where the challenge is greatest. One of the challenges, especially in countries in transition, is the state's approach to gender equality.

In many countries, where a gender perspective is integrated into public policy, a "gender budget" currently exists, a practice that has been applied for years in advanced democracies with institutional traditions. We hope that this practice of budgeting, will soon be applied in our country.

As a concept which is often not adequately understood, gender budgeting means planning and programming the state budget in a way that identifies and simultaneously reflects the interventions necessary to more effectively address gender gaps in public policy. The Republic of Kosovo, through the Agency on Gender Equality and other mechanisms, has begun to work intensively in recent years on installing policies and programs that promote gender equality, so that this principle and fundamental right, is transformed into social culture.

Besides the Law on Gender Equality, and the Law on Protection from Violence in the Family, a series of sub-legal acts have also been approved, to empower the position of women in our society, and many awareness raising campaigns have been done.

But now we have reached a phase when we must aim higher, including "gender budgeting" in our legal

framework for this area. The Agency for Gender Equality has just taken an initiative, in discussion with all interested parties, to include within the Law on Gender Equality, which is being amended, an article by which central and local institutions, when planning and allocating the budget, should take as their basis the equal management of public finances so that men and women benefit similarly from the state budget.

The commitment of all relevant actors is sending a positive signal that things are going in the right direction. Nevertheless, I also believe that we must be aware that as soon as this article we seek is included, we face even harder work in implementing it.

If all stakeholders are committed and willing, there will be no problem with implementation.

- > Resolution 1325 "Women, Peace and Security"
- > Standard Procedures of Action against Domestic Violence
- > Role of the media in addressing domestic violence
- > Kosovo Programme on Gender Equality
- > Kosovo Program against Domestic Violence

Participants in the "Gender Budgeting" conference

Of course, there will be difficulties, but we must understand that above all, this is about the normal functioning of the state and building a good basis, from which in the future, our sons, daughters, grandsons and granddaughters will live better.

Drafting an Action Plan for Resolution 1325 "Women, Peace and Security"

Photo from the Workshop on Drafting an Action Plan for Resolution 1325

Since Kosovo's development and its general progress depend on the full incorporation of all human resources, then this means work by men and also by women. To achieve this goal, the Agency on Gender Equality has undertaken an initiative for the drafting an Action Plan for the implementation of

Resolution 1325 of the UN Security Council. With a decision approved by Deputy Prime Minister Mimoza Kusari-Lila, No: 01/560, 20/02/2012, a working group was formed comprising 28 representatives from public institutions, civil society and supporting partners of UNWomen and OHCHR. Up to now, six workshops have been held and the Action Plan is anticipated to be

submitted to the Government for approval in January 2013. The goal of the plan is to focus attention of government institutions on implementing Resolution 1325; to create a new premis for promoting gender issues; and to return attention to the effects of conflict; to create opportunities for promoting transitional justice in Kosovo.

Kosovo program for Gender Equality and Activities done by the Agency on Gender Equality

In 2000, the UN Security Council approved Resolution 1325. Its dispositions require full participation of women in all aspects of peacekeeping, from negotiations to post-war reconstruction.

It is known that equality between women and men constitutes a fundamental right for all. It is a fundamental democratic value for our country, as well as for integration in the European Union. To achieve this, the Kosovo Government approved in 2008 the Kosovo Program on Gender

Equality. This program aims to encourage dialogue on mainstreaming gender equality in Kosovo, which means equal participation of women and men in the social, economic and political life of the country, equal opportunities to enjoy all their rights, and to use their individual

potential for society. Based on the KPGE and other legal dispositions, the Agency on Gender Equality, in order to achieve true equality, has engaged in a series of supporting activities for women to integrate into society as much as possible.

Kosovo Program for Gender Equality

In order to increase the number of women and girls in decision-making positions, the Agency on Gender Equality in 2012 undertook an initiative for financing masters studies for Civil Service Officials, so they can continue their education without stopping work.

This helps them in their career advancement. In the academic year 2012/2013, 4 officials were chosen who met the competition criteria and the first phase of financing has been done.

Women's Academic Progress in Decision-making in Civil service

Research "The Presentation of Women in the print media 2010-2011"

The Agency on Gender Equality also completed a study on "The presentation of women in the print media in Kosovo." This assessment was based on data gathered by monitoring and analyzing articles, in which women and girls were presented throughout 2010-2011 in nine daily newspapers published in Kosovo.

The final report will be published in January 2013. Improving the image of women in the media is a strategic objective, which aims to promote successful women through the media, but also to overturn gender stereotypes through institutional policies and media productions.

In addition, the goal of this report is to

contribute to securing adequate space in the print media for women who are working in politics and decision-making, as well as to improve in general the image of women in the print media in Kosovo.

Daily newspaper in Kosovo

Support from Non-governmental Organizations that Promote Gender Equality

According to its mandate given in the Law on Gender Equality and the objectives set out in the Kosovo Program on Gender Equality, this year, the Agency for Gender Equality has partly financed or subsidised

activities of non-governmental organizations that work on gender equality, in line with the objectives approved in strategic documents.

During 2012, the Agency for Gender Equality has supported in total about

five projects by different non-governmental organizations .

The projects subsidised this year are as follows:

"Improving the image of women in the media is a strategic objective, which aims to promote successful women through the media, and at the same time, to overturn gender stereotypes through institutional policies and media productions".

Project "Eliminating illiteracy"

The Agency for Gender Equality supported the, "Eliminating illiteracy" project of the Kosovo Committee of Blind Women.

This project addressed the problem of one of the most marginalized groups in our society,

blind women.

The project trained and certified 12 women and girls in total, who through training with the right equipment learned the brail alphabet and also how to write numbers.

Photo from the "Eliminating illiteracy" project

"Improving gender issues in rural families"

The Agency on Gender Equality has also supported a project of the Foundation for Education and Development – FED, which in cooperation with women in the Novobërda municipality organized an activity for collecting mountain fruits and teas. This project supported women in improving processing technology

and the quality of these products, as well as launching them in the market. The municipality of Novobërda provided a site for kiosks. 11 women who are resident in this municipality, were involved in this project for the

processing and storing of dried fruits.

Photo of activities organized by the NGO "FED"

"Half of the men included in this research have expressed the opinion that they would like to share maternity leave with their wives"

Research on "Maternity leave, the new Labour Law and women's employment in the labor market"

In addition, the Agency for Gender Equality has partially financed a Center for Quality Education (QEC), research project on, "Maternity leave, the new Labour Law and women's employment in the labor market".

The Agency for Gender Equality, in cooperation with the foundation "Center for Quality

Education" on December 4, presented the results of the research, "Maternity leave, the new Labour Law and women's employment in the labor market". They researched the rights

guaranteed by legislation in force promoting gender equality as a right to take maternity leave. The information and recommendations deriving from the research identify some of the biggest problems in exercising this right, guaranteed by the labor law, to take maternity leave.

The research brought to light that not all employees and management staff are informed about the new Labor Law and this is especially true for those in the private sector. Private institutions have problems with female employees and maternity leave. There are few cases of career advancement for women after maternity

leave. The length of maternity leave is found to affect the number of women who return to their jobs and the duration of breast feeding their children. Women employed in the private sector have shorter maternity leave compared to those employed in the public sector. Half of the men involved in this research expressed the opinion that they would like to share maternity leave with their wife.

Photo of presentation of research outcomes

"Raising girls' awareness about education in rural areas in Dragash"

The Society for the protection of cultural heritage, "Treasure" ran a "Campaign to raise awareness about educating women in rural zones in Dragash municipality", and this project was subsidized by the Agency for Gender Equality.

The project aimed to research the causes and effects of dropping out of school by women in

rural areas in Dragash municipality. First, they researched the reasons why girls drop-out of school in this municipality. The research was done in 15 villages in the region of Opoja, where Albanians are resident, and in 9 villages of Gora, where Bosniaks are resident.

Posters and leaflets were distributed, with the

motto: Education starts 20 years before birth.

Edukimi nis 20 vjet para lindjes!

Finansues e projektit: Agjencija për Barazi Gjinore / Zyra e Kryeministrit - Republika e Kosovës • Zhvatis i projektit: OJQ "Treasure" - Dragash

Poster done by the NGO "Treasure"

Dokumentary on "Women"

Sequence from the film

The Agency for Gender Equality subsidised a film documentary, "Women" produced by Fish Eye, which talked about the importance of empowering women in

society, by presenting successful

women in different areas. At the same time, the documentary presented the challenges to supporting women today, in our society.

Kosovo Programme against Domestic Violence and Action Plan 2011-2014

By a decision of the Government of the Republic of Kosovo, the Agency for Gender Equality had previously drafted a Kosovo Program against Domestic Violence and an Action Plan 2011-

2014. The goal in these documents and many others, is to build a society without domestic violence, where the rights of each member are appreciated and respected. Starting from the three priorities

set out: Prevention, protection and support, the Program's main aim is to ensure a long-term change in behavior and culture in Kosovar society, toward this phenomenon.

Furthermore, this program seeks to consolidate coordination and interaction between stakeholders so that domestic violence is more effectively addressed.

Implementing the Program against Domestic Violence

Photo from first meeting of Coordination Group

The Agency for Gender Equality presented to the Kosovo Government a draft decision on appointing a National Coordinator for protection from Domestic Violence, as well as a Coordinating group for monitoring the implementation of the Kosovo Action Plan

against Domestic Violence 2011-2014. The Government approved this initiative with decision: 04/83, 11/07/2012; and the Deputy Minister of Justice, Daut Xhemajli was appointed National Coordinator. The National Coordinator is obliged to coordinate, organize and monitor and report on the implementation of activities and work planned in the Kosovo

Program against Domestic Violence. The National Coordinator will be supported by the Coordination Group, comprising the Chief Executive of the Agency for Gender Equality and deputy ministers of ministries which are involved in achieving the Program's objectives.

Standard Procedures for Action against Domestic Violence

The Agency for Gender Equality has formed a working group for the drafting of Standard Procedures of Action against Domestic Violence. These procedures will help in coordinating mandated officials in addressing cases of domestic violence. The Working Group, which is comprised of the Agency for Gender Equality, the Ministry for Internal Affairs, the Ministry of Justice, the

Police, the State Prosecutor, the Judicial Council, Victim Protection and Shelter representatives, has held 7 meetings. The draft which is being discussed is expected to be submitted for approval in January 2013. The process is supported by WSSI/UNDP and the American Embassy.

Photo of working group on drafting the SPA

Training on the Law on Protection against Domestic Violence

The Agency for Gender Equality, in accordance with objectives set out in the Action Plan and Program against Domestic Violence, held training sessions on knowledge and implementation of the "Law on Protection from Domestic Violence". The training was done in cooperation with the MLSW and the OSCE. The training sessions

were held in 5 regions of Kosovo, in the municipalities of: Prishtina, Peja, Mitrovica, Gjilan, and Prizren. The training in question was organized to build capacities among social workers in Centers for Social Work and NGOs that deal with domestic violence and officials for gender equality. They addressed: the law on

gender equality, the law on protection against domestic violence, procedures of reporting on domestic violence cases for social workers, and drafting requests for protection orders. The training included 150 participants.

Training on Gender Mainstreaming on Legislation and Policy

The Agency for Gender Equality, in cooperation with the OSCE, and respectively the Sector of Equality, non-discrimination, anti-trafficking, organized a training session over a few days on Gender Mainstreaming in Legislation and Policies. The training was held for the project, "Raising responsibility for gaps in gender equality and domestic violence in

Kosovo". The goal of this training is building capacities for officials at the central and local level, in addressing gender equality affairs in legislation and policy. The objectives of the training were: examining the concepts: gender and sex, gender equality and gender mainstreaming; advantages of gender equality for a developed and democratic society;

gender mainstreaming in legislation and policy; importance of gender mainstreaming in legislation and policy; basic steps toward gender mainstreaming. The training occurred in 5 regions, including the municipalities of Prizren, Gjilan, Mitrovica, Peja and Prishtina.

In each training session there were 30 participants, who were officials for gender equality, legal officials, directors of administration, budget and finance and media officials. The training was held by Mr. Mihallaq Qirjo, trainer in gender affairs from Albania and Ms. Eglantina Gjermen, also a trainer in gender affairs.

Training on knowledge of Domestic and International Legislation for Gender Equality

The Agency for Gender Equality in cooperation with USAID organized a training session for 60 employees in the North Mitrovica Office, to build capacities in knowledge and correct implementation of domestic and international legislation

on gender equality. The training sessions aimed to build capacities for 60 employees in the North Mitrovica Office on implementing the Law on Gender Equality, the CEDAW Convention and other adequate legislation in this field, based on international

and national documents for human rights, and respectively for gender equality.

Photo from training for the Administrative Office of Northern Mitrovica

Training with journalists on Reporting Domestic Violence

Photo on training session with journalists

The Agency for Gender Equality in the Office of the Prime Minister of Kosovo, and in cooperation with the WSSI/UNDP and the OSCE, organized a one day workshop focusing on reporting on gender

based violence in our print and electronic media. This workshop was organized subsequent to a round-table, which addressed reporting on gender based violence, in the Kosovo media. Training the journalists aimed to raise awareness about how media should report on domestic violence, because as is known the media play an important role in creating the image of the

woman and her role in society.

The course presented the Code of Ethics and professional standards of journalists regarding the treatment and professional presentation in editorials and articles of the phenomenon of gender-based violence.

25 November, International Day on Eliminating Violence toward Women – 16 Days of Activism

The 25 November has entered history as international day for eliminating violence toward women. The 25 November was declared as day against violence toward women by the United Nations General Assembly. On the occasion of marking this day, a campaign was started in Kosovo for 16 Days of Activism against Violence toward Women with the motto, "Talk with words, not violence". The Agency for Gender Equality, in the Office of the Prime Minister organized various activities during these days.

AGE distributed to 5 libraries in the capital all publications of legislation in force which guarantee gender equality, and which were placed inside bags

with the symbol of a "white ribbon". Also, in cooperation with the WSSI/UNDP across the country 25 billboards were put up with the above motto. During this campaign, the AGE also did a video clip, which addresses domestic violence by engaging public figures to talk about the necessity of combating this negative phenomenon. In addition, AGE supported the activity for, "Week for the rights of victims of crime", organized by the State Prosecutor. The 16 Days of Activism against Violence toward Women Campaign, is a tradition that was started in 1991 by the first Women's Institute for Global Leadership.

Sequence from the video clip transmitted on RTK (Kosovo Radio and Television)

International Conference “Gender budgeting – Practice and Challenges”

Gender budgeting is a new approach for combating gender inequality. AGE, with the aim of informing about the practice of implementing gender budgeting organized an International Conference on the topic, “Responsible Gender Budgeting - Practices and Challenges”. In this conference, experts from Germany, Sweden, Switzerland and Albania gave presentations. In addition, the first steps taken in Kosovo were set out. The conference aimed to provide information on best practices and to expand knowledge about

responsible gender budgeting at the local and central level; and to exchange instruments and guidelines prepared for methods of implementing responsible gender budgeting at the local level. The recommendations of the conference were that: Gender budgeting should be legislated; the importance of collecting data according to gender, and using gender based data to facilitate identification of needs of women and men and better planning during the drafting of local and central policies. Establishing

gender indicators is essential for the monitoring of gender budgeting processes, as is empowering the role of women in policy making and close cooperation with civil society.

150 participants attended the international conference sessions, from local and central institutions in Kosovo, civil society sectors and various other partners. The Conference was done in cooperation with: LOGOS, DEMI/USAID, GIZ, SIDA-Sweden.

Photo from the International Conference “Responsible Gender Budgeting –Practices and Challenges” held in Prishtina on 15 November, 2012

"The media can and should challenge years old practices with discriminatory consequences for gender affairs and their subjects, nationally or for specific socio-economic and political groups"

During the second half of 2012, to raise public awareness in general, and the media in particular, the Agency for Gender Equality, with the support of the WSSI/UNDP and OSCE organized a round-table with media editors, and other interested parties, about reporting on gender-based violence in

Round-table discussion

Kosovo media. This round-table was held to raise awareness about and to strengthen the role the media play in addressing gender issues, and achieving gender equality in our society. Amongst others, in this roundtable it was stressed that the Kosovo media, in cases of reporting gender-based

violence, often provide information that could in fact cause problems in rehabilitating the victims of domestic violence.

Activities of Officials for Gender Equality in Municipalities and Ministries

Prishtina

The Gender Equality Official in the municipality of Prishtina, on November 25, International Day of Eliminating Violence toward Women and the 16 Days of Activism, in cooperation with the Directorate of Culture, Youth and Sport, distributed leaflets and white ribbons as well as holding a round-table in order to raise awareness of the consequences of violence. In addition, on the day against human trafficking they organized a training session with the motto "Promised Life".

Leaflet of OGE in Prishtina Municipality

Fushë Kosova

During the 16 Days of Activism, the Gender Equality Official in the municipality of Fushë Kosovë, prepared a memorandum of understanding with stakeholders responsible for protecting victims of violence. In addition, a round-table was held on violence and its effects, identifying violence and resolving the problem. A local coordination group was also formed to prevent violence and human trafficking and meetings were held, as well as discussions with women of all communities in rural zones.

Obilic

The Gender Equality Official in the municipality of Obilic, observed the 16 Days of Activism with white ribbons, putting up billboards and distributing leaflets in the town and schools with the motto, "Stop Violence against Women". They also organized a competition for the best picture with pupils with disabilities in the elementary school "Ibrahim Kelmendi", which aimed to integrate children with disabilities into regular school classes.

Gjilan

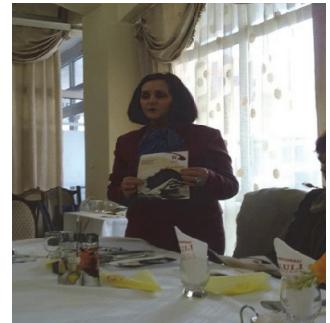
On November 25, the Gender Equality Official in the municipality of Gjilan, put up a billboard in front of the town theater, with the motto, "Together, women and men, let's say no to violence". In addition, a brochure with this motto was published. At the same time, white flags were put on the buildings of relevant institutions which work to reduce this phenomenon. A shelter was visited in the municipality and in rural villages, talks were given on the Law against Domestic Violence and leaflets were distributed to raise awareness.

Klina

The Gender Equality Official in the municipality of Klina, on March 8, Women's Day, held a debate on the position of women in all spheres of life and promoted a one year project on eliminating illiteracy among women and girls in all communities. Also, general material was prepared about achievements in advancing women, legislation approved and challenges faced during these years. There were 150 people present in the meeting.

Peja

The Gender Equality Official in the municipality of Peja began the campaign to raise public awareness on preventing domestic violence by organizing a round-table. Talks were given in schools and leaflets were distributed. Another round-table was held at the end of the campaign, when International Human Rights Day was observed. Those present included advocates for victims of domestic violence who have influence in the prevention of this phenomenon and other relevant actors.

Meeting organized by the OGE in the municipality of Gjilan

Kamenica

For March 8, the Gender Equality Official in the municipality of Kamenica organized a round-table, which addressed the role of women in decision-making. For the 16 Days of Activism a meeting was held on the topic of, "Raising interest among leaders in achieving women's and girls' rights in general."

Lipjan

To raise awareness in all society and institutions against domestic violence, the Gender Equality Official in the municipality of Lipjan began a campaign to eliminate violence against women. This campaign began in the municipal building in Lipjan. Present at this event was the Mayor of Lipjan, Mr. Shukri Buja, who gave a speech. Also present was a representative from the Center for Social Work, the Courts and Kosovo Police.

Prizren

On November 25, the Gender Equality Official in the municipality of Prizren, published a brochure with the motto, "Woman in Focus", which included successes achieved by women's NGOs. A round-table was also organized with relevant actors on the topic of avoiding and preventing violence toward women and domestic violence. Lectures and debates were also held with high-school pupils and there were TV debates and radio programs on violence.

Meeting organized by the OGE in Lipjan Municipality

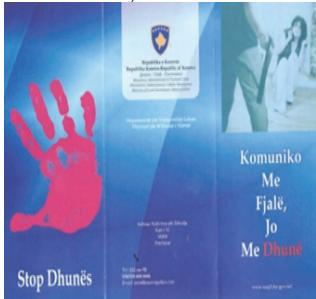
Photo of OGE activities in MESHT

Min. of Economic Development

During the 16 Days of Activism, the Gender Equality official in the Ministry of Economic Development, visited various small businesses, which are mainly managed by women. The goal of this visit was to learn more closely about working conditions, and the challenges women face in their businesses. Visits were made to: Doraci orchard in Mitrovica, Fajtona Society in Malisheva, Krusha e Madhe Agricultural Cooperative, and the Tree Nursery in Bobaj Boka, Gjakova.

OGE leaflet in MLGA

Activities of Gender Equality Officials in Ministries

Min. of Education, Science and Technology

The Gender Equality official in the Ministry of Education, Science and Technology marked the 16 Days of Activism with debate and literature. Essays were read, an exhibition was opened of figurative art about domestic violence and some material was distributed about this topic. In addition, T-shirts with this motto were given out "*Talk with words, not violence*". This activity was supported by the NGO PEN (Network of peer educators), which distributed sweatshirts with these words "*Be a man, without violence*".

Min. of Local Government Administration

During the 16 Days of Activism, the Gender Equality official in the Ministry of Local Government Administration, to fully support equal access of women to health services, organized mammogram health checks for MLGA employees. This visit was supported by MLGA and KUCC.

Min. of Infrastructure

On November 25, Day of Eliminating Violence toward Women, the Gender Equality official in the Ministry of Infrastructure, prepared badges for all Ministry of Infrastructure staff, with the logo "*Talk with words, not violence*".

Min. of Health

The Gender Equality official in the Ministry of Health visited regional hospitals and the Mental Health Center. For the 16 Days of Activism the Ministry of Health provided pap-tests and mammograms free for all Ministry of Health officials in KUCC.

Min. of Public Administration

For the 16 Days of Activism, the Gender Equality official in the Ministry of Public Administration, organized pap-test analyses and mammograms for staff.

Min. of Environment and Spatial Planning

On November 25, the Gender Equality official in the Ministry of Environment and Spatial Planning, trained MESP staff on women's rights according to legislation in force, the Law on protection against domestic violence, the Law on inheritance and the Law on the family.

Cadastral Agency

The Gender Equality official in the Cadastral Agency collected data on how many women are able to exercise their right to property inheritance. This summary was published in a brochure on the topic, "Women's Right to Property". On November 25, health checks were organized at the KUCC (mammograms and pap-tests), for workers in the Cadastral Agency.

Photo of OGE activities at MED

Visit our website!
<http://abgj.rks-gov.net>

Mandate of the Agency on Gender Equality / Office of the Prime Minister

By decision No. 5/131 dated 1 February, 2005 the Kosovo Government founded the Office of Gender Equality, as a special body of the Kosovo Government, according to Article 5.1 of UNMIK Regulation No. 2004/18, dated 7 June 2004, and the promulgation of the Law on Gender Equality approved by the Kosovo Assembly (Law No. 2004/2). By Kosovo

Government decision No. 03/2006 dated 12.07.06 the Office of Gender Equality was transformed, from September 1, 2006 into the Agency on Gender Equality, in the Office of the Prime Minister.

The Agency for Gender Equality is an important body for the functioning of democratic institutions and it has a mandate to draft,

implement, propose and coordinate and monitor domestic and international policies on gender equality and it is responsible for promoting, protecting and advancing the equal participation of women and men in all spheres of political, economic, social and cultural life in Kosovo.

Address:

Agency for Gender Equality/Agjencia per Barazi Gjinore/Zyra e Kryeministrat
Sheshi Nena Tereze
Kati VII

Tel:

+381 38 200 14280

E-mail:

info.abgj@ks-gov.net

info@abgj-ks.net